

המכללה האקדמית נתניה

מבחן בדיני משפחה וירושה (מסלול 2-3)

קורס מס' 10-204-2 מועד א ביום 16.07.2005 שעה 0900

המרצה: ד"ר ישראל צבי גילת

המתרגלת: ע"ד סולי לוי-דרייז

משך המבחן: שלוש שעות ללא זכות הארכה.

{הארכה עד 20 דקות תינתן למי שחייב לענות על שאלת הבונוס 8}

משקל המבחן בחלק זה 70% מן הציון הכללי.

הק מתבקש(ת) לענות על כל השאלות הבאות (ניקוד כל שאלה - 10%) ולנמק תשובותיך תוך הסתמכות על החומר הנלמד בכיתה והקריאה הביבליוגרפית. תשובה בלתי מנומקת - לא תתקבל. מותר להשתמש בכל חומר כתוב - סטטי שהוא. התייחס(י) בכל תשובותיך לדין המהותי, לסמכויות השיפוט ולסדרי הדין הנוהגים.

1. מה הן זכויות האם לפי ההלכה היהודית מבניה הגדולים? הקטנים? מה היקפן? האם קיימים חובות? פרט ונמק!

אירוע

א. ירחמיאל, יליד בני ברק, אברך בישיבה מפורסמת בישראל, השתדך עם גיטל כהן במזל טוב. לאחר מסיבת האירוסין, שנחגגה ברוב פאר והדר, נודע לו משיחות החברים כי אימה המנוחה של גיטל, הייתה בעברה הרחוק שחקנית קולנוע ולצד תפקידיה הלא צנועים היו לה פרשיות אהבים עם כמה שחקני מופת שאינם יהודים. ירחמיאל מרגיש מרומה מהשדכן שלא סיפר לו מאומה ורוצה לבטל את השידוך. טענתו היא שהשידוך עם גיטל פוגע בו מאוד בכך שהפך ל"שיחת היום" בחברה החרדית. הוא עצמו, מיוחס מאוד המשך של שושלת רבנים מפורסמת בפולניה) ומתעתד להיות רב ודיין בישראל. לפי המלצת חברו, שהוא בן דודך, פונה אליך ירחמיאל ומבקש להיוועץ בך בשאלות הבאות:

2. באם יחליט לבטל השידוך האם רשאי הוא לתבוע פיצויים בגין עגמת נפש? היכן בעצם יוכל לתבוע פיצויים אלה?

3. באם יחליט להינשא לה האם זירת המגורים הרשומה על שמו, שבה הוא גר כעת לפני הנישואין ובה הוא מתעתד לגור לאחר הנישואין תישאר בבעלותו ובהחזקתו גם אם, חס וחלילה, יתגרש מגיטל? היכן תמליץ לו להתדיין בעת הצורך ובאיזו טאקטיקה לנהוג?

ב. ירחמיאל וגיטל נישאו בשעה טובה ומוצלחת וכל נכבדי העיר בני ברק השתתפו. אך הציקים "השמנים" שנכנסו, באו מקרובי משפחתה של גיטל מדרום אפריקה וכיסו את כל הוצאות החתונה. לא זו בלבד, אלא שהשאירו סכום כסף נכבד. במחצית מן הכסף נקנה שעון זהב "שאפהאוזן" לירחמיאל, החביב מאוד על בחורי הישיבה. גיטל התגלתה כבעלת תושיה מיוחדת וחוש מסחרי מפותח, מן הכספים שנותרו לאחר קניית השעון פתחה עסק של בית תוכנה, הרשום על שמה בלבד, והרווחים שגרפה מעבודתה הצמיחו עוד ועוד רווחים מהשקעות ומיוזמות נבונות הרשומים כולם על-שם העסק בו גיטל מחזיקה 99% מהון המניות ו-1% על שם ירחמיאל. ירחמיאל היה שקוד כל העת על התורה ועל עבודת ה' בישיבה שבה למד, ולא היה מעורב בעסק כלל. הפעם היחידה בא ביקר בעסק היה בעת

חנוכת המשכן החדש של העסק. ירחמיאל תקע את המזוזה ובירך ברכה, ואז חזר ללמוד תורה. משכורתו מן הכולל הייתה \$750 לחודש, אותו הפקיד בחשבון נפרד על שמו. צרכי הבית נוהלו על ידי גיטל. מפעם לפעם רוח קטנה הייתה מתלבשת על ירחמיאל בהיווכחו בהצלחתה של גיטל, שהפכה ל"מותג" מזהיר בחברה בעוד הוא ראה בעיניים כלות כיצד עתידו במערכת הרבנות, למרות ייחוסו, מתרחק והולך. בצר לו הוא מתגנב למשרדך, קרוב לחצות הלילה ומתייעץ עמך בדיסקרטיות בשאלות הבאות:

4. הוא מעוניין לדרוש ממנה לחסל את העסק ולהעביר את הרווחים להשקעות סולידיות בבורסה. הוא מסכים שאשתו תעבוד כשכירה בתחום התמחותה. האם הוא רשאי לדרוש? האם דרישה כזו תסבך אותו בתביעה ממונית נגדית ממנה או בתביעה אחרת?

ג. עתה הנח כי העובדות בשאלה ב הן כשהיו, אלא שירחמיאל אינו יליד בני ברק, ובכלל אין הוא ואין גיטל אזרחי ישראל ומעולם לא התגוררו בה, אלא הם אזרחי ארצות הברית ותושבי העיר ריו דה ז'נרו בברזיל. באחד מביקוריו ביחידות אצל קרוב משפחתו בישראל הוא מקבל טלפון מגיטל וכולו נסער. ממש לפני כניסת השבת, לבוש בבגדי שיראין חרדיים הוא מתפרץ למשרדך ובהתקף זעם שואל לעצתך:

5. יחסיו עם גיטל אינם טובים, יש לה מאהב שאינו יהודי בשם מרצ'לו. גיטל מתעתדת לתבוע ממנו גירושין בבית משפט אזרחי, ואילו הוא מעוניין לזכות ברווחיה. האם יוכל להגיש תביעה נגדה בישראל? איזו? האם יוכל להוכיח את בגידתה בו בצילומי חשפנות שלה בביתם הפרטי? האם יוכל לאסור עליה להינשא למרצ'לו?

ד. לאחר חמש שנים, באמצע ישיבת עסקים חובקי עולם (פטנטים, למשל) במשרדך המפואר, מציץ לפתע אותו אברך משי, ירחמיאל, ומבקש ממך כי תקדיש לו דקות ספורות לייעוץ פרו בונו, וסיפורו עימו: במשך חמש השנים שעברו השלימו ביניהם, הוא וגיטל, והם חיים בישראל. החיים ביניהם הם "שלום קר" גיטל נוסעת לעסקיה בברזיל ולפי הבנתו היא עדיין בקשרים עם מרצ'לו שם. לגיטל נולד בן בישראל ושמו זלמן. מחשבה מקוננת בו כי "שלום הבית" הזה הוא מדומה, וברצונו לחשוב על ניתוק קשר סופי עם גיטל. לשם כך הוא מתייעץ עמך בשאלות הבאות:

6. האם רשאי הוא לתבוע "בדיקת רקמות" או בדיקה אחרת שתגלה מי הוא אביו של זלמן? אם כן, היכן? האם רשאי הוא לשלול מזונות מזלמן עד שתוכח אבהותו עליו? היכן עליו לתבוע? האם מסוגל הוא להוציא צו שיפוטי בישראל שישלול ממנה להיפגש עם מרצ'לו בחו"ל?

7. בהנחה כי גיטל תעזוב אותו ותגור עם מרצ'לו פה בישראל, האם רווחיה מן העסקים יישללו ממנו? מה עליו לעשות כדי להכריח אותה להמשיך לפרנס אותו גם לאחר שתעזבהו?

שאלת בונוס 5% (רק למי שאינו זכאי לקבל בונוס מוקדם בגין השתתפות בכנס: "בתי הדין הרבניים - לאן?").

8. לפניך שתי הצעות חוק בעניין שיפוט בתי הדין הרבניים. מה ההבדל ביניהן? מה הן משנות מן המצב השורר כיום?

בהצלחה רבה ואיחולים לקראת חופשת קיץ נעימה ובטוחה!

תזכיר חוק מטעם משרד המשפטים (יוני 2006)

שם החוק המוצע: חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון - סמכות שיפוט בהסכמה), התשס"ו - 2006.

תיקון סעיף 9 1. בחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג - 1953, האמור בסעיף 9 יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) בענין אזרחי היכול לשמש נושא להסכם בין הצדדים לו, תהא לבית הדין הרבני סמכות שיפוט אם כל הצדדים הנוגעים בדבר הם יהודים ולאחר שכל הצדדים הנוגעים בדבר הביעו הבעו בכתב את הסכמתם לכך; בענין שהובא לפני בית הדין בהתאם לסעיף זה מוסמך בית הדין לפסוק לפי דין תורה ובלבד שלא יהיו זכויותיו של קטין ופסול דין פחותות ממה שהיו לפי הדין האזרחי.

(ג) בית הדין לא ידון בענין שהובא לפניו בהתאם לסעיף קטן (ב) אלא לאחר שהשתכנע כי ההסכמה לסמכות השיפוט ניתנה לאחר שכל הצדדים הנוגעים בדבר הבינו את משמעות ההסכמה ואת תוצאותיה ואם היו בין הצדדים הנוגעים לדבר קטין או פסול דין, ניתן אישור בית המשפט הנדרש לפי סעיף 20 או סעיף 47 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962"

טיוטת הצעת חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון - סמכות שיפוט בהסכמה בענין אזרחי וסמכות גלויות), התשס"ו - 2006. מטעם היועץ המשפטי לבתי הדין הרבניים (מאי 2006)

תיקון סעיף 9 1. בחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג - 1953, (להלן - החוק העיקרי), האמור בסעיף 9 יסומן באות (א) ואחריו יבוא:

"(ב) (1) בענין אזרחי היכול לשמש נושא להסכם בין הצדדים, או בענין שהינו דתי במהותו, יהיה לבית דין רבני שיפוט לאחר שכל הצדדים הנוגעים בדבר הביעו בכתב הסכמתם להתדיין בפניו.
(2) בענין שהובא לפני בית דין רבני בהתאם לפסקה (1) מוסמך בית הדין לדון ולפסוק לפי דין תורה.

חוספת סעיף 9א 2. בחוק העיקרי אחרי סעיף 9 יבוא:

סמכות גלויות 9א. פסק בית דין רבני, או אישר הסכם, בעני שבסמכותו (להלן - פסק דין), יהיה לבית דין רבני שיפוט יחודי בכל תובענה שעילתה בפסק הדין, בין אם ענינה באכיפת פסק הדין, בביטולו, בשינויו, בתוצאות הפרתו, בפרשנותו או בענין אחר.

תחולה 3. (א) הוראות החוק העיקרי, כנוסחן בסעיף 1 ו-2 בחוק

זה, יחולו גם על הליכים התלויים ועומדים בבית דין רבני ביום פרסומו של חוק זה ועל הסכם להתדיין בפני בית דין רבני שמועדו קדם ליום זה, וכן על הסכם לפניו בית דין רבני ידון בענין כלשהו כבורר.

(ב) פסק דין שניתן על ידי בית דין רבני לפני תחילת תקפו של חוק זה, לרבות בענין בו הוסכם כי בית דין רבני ידון כבורר, ושהיה ניתן כדין אילו אותה שעה היה חוק זה בתוקף, רואים אותו כאילו ניתן כדין.

מיועד 7/11
שמואל שטרן
8 (סאלר)
הולס

